

COORDINADORA DE COLLES CASTELLERES DE CATALUNYA

Informe de paritat dels equips tècnics i directius de les colles castelleres 2022

Actualització febrer 2023

www.castellscat.cat | @CastellsCat

castells

Colles Castelleres de Catalunya

Introducció

El món casteller ha estat històricament un món masculí i masculinitzat. Des de fa unes dècades la dona no només s'ha introduït a les colles sinó que ha anat prenent cada vegada més importància, bé sigui a la vessant tècnica aportant menys pes als troncs, com a la banda de gestió, on cada vegada hi ha més constatació de la diferència en el lideratge.

Davant la poca presència de dones a la Junta directiva de la CCCC (representants de colles castelleres escollides per les pròpies colles) i l'afirmació habitual de falta de presència femenina als rols de poder de les colles, als mitjans de comunicació, o en actes i ponències de temàtica castellera, es va voler verificar si es tractava de percepcions subjectives esbiaixades per la falta de presència de dones a la població castellera, o bé una infrarepresentació d'aquesta en benefici d'homes que ocupen aquests espais.

És per aquest motiu que des de la CCCC s'impulsa el present informe on recollir i plasmar les dades de les colles castelleres convencionals.

Objectius

A principis de temporada es planteja el repte d'aconseguir una fotografia del panorama casteller actual pel que fa a la representació de la dona en els òrgans de govern de les colles castelleres i que, s'esperava, pogués tenir una lectura directa a la baixa representació femenina de la Junta de la CCCC.

A partir d'aquesta informació, l'objectiu era veure quina era la proporció de dones i homes que efectivament ocupen càrrecs a les juntes directives o equips tècnics i de quins càrrecs en concret es tracta, podent posar els resultats en relació a les xifres de la població global del món casteller.

Totes les dades de 2017 que permeten la comparativa amb la situació actual són tretes de l'informe "El paper de la dona en les estructures de poder de les colles castelleres", a càrrec de l'Observatori de la Igualtat de la Universitat Rovira i Virgili i el CEPAC. Precisament perquè s'ha pogut fer ús d'aquesta informació però no n'hi ha de posterior fins el present estudi, en alguns camps hi ha un buit que deixa sense dades les temporades 2018 - 2021.

Fe d'errates. Aquest document incorpora una revisió de la interpretació de l'informe de 2017 que fa que es modifiqui la pàgina "Colles amb menys dones" i les conclusions extretes respecte la primera publicació del mes de gener.

Metodologia

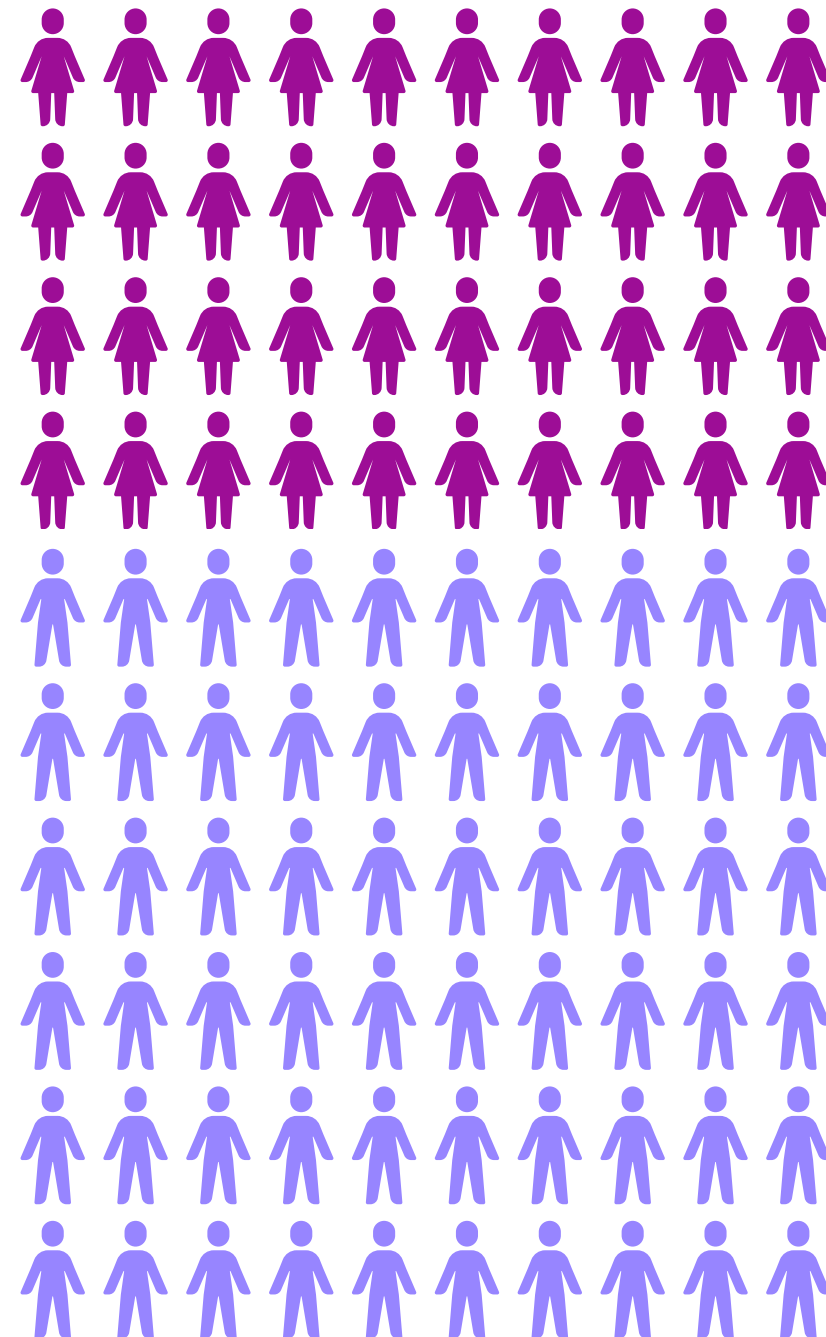
A mitjans de 2022 i amb tots els equips consolidats, es va demanar a totes les colles convencionals que formaven part de la CCCC en aquell moment, un total de 90, els càrrecs dels equips tècnics i directius, així com la població general de la seva colla diferenciant entre homes i dones, i exclouent la canalla (entenent que aquesta no ocupa càrrecs de responsabilitat). En els àmbits que ens ocupen no hem rebut informació sobre altres identitats no binàries, motiu pel qual no surten reflectides a l'informe.

Es van excloure les colles castelleres universitàries considerant que tergiversarien les dades recollides ja que, en general, la seva realitat (també social) és ben diferent a la de les colles convencionals.

En aquest informe presentem les dades recollides de forma objectiva i facilitades directament per les 80 colles castelleres que les han pogut facilitar.

Quan es parla de zona tradicional (ZT) i zona no tradicional (ZNT) el límit s'ha establert a Vilanova i la Geltrú. Per tant, colles com els Castellers de les Roquetes s'entendrien a la ZT.

Població global

La presència d'homes/dones a la població global del món casteller, excloent canalla, ha variat mínimament en els darrers cinc anys.

2017

40% dones
60% homes

2022

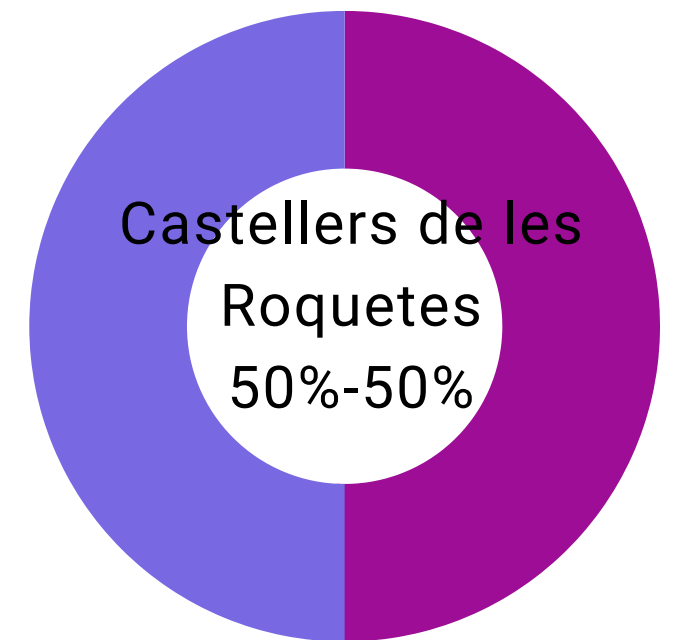
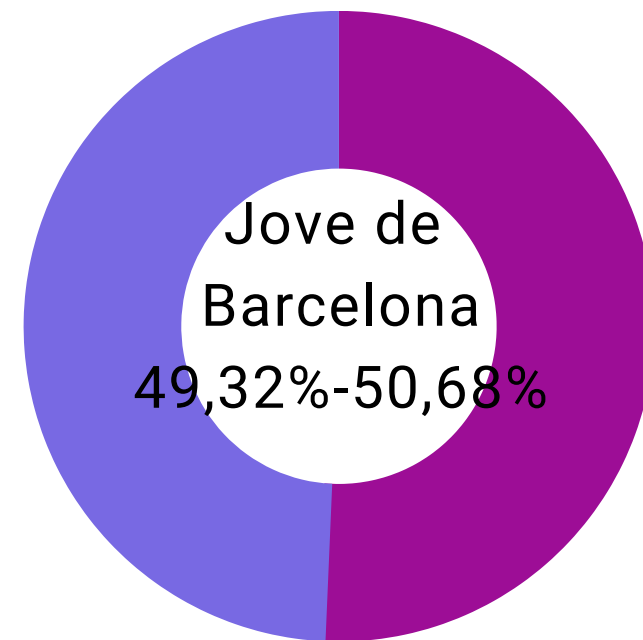
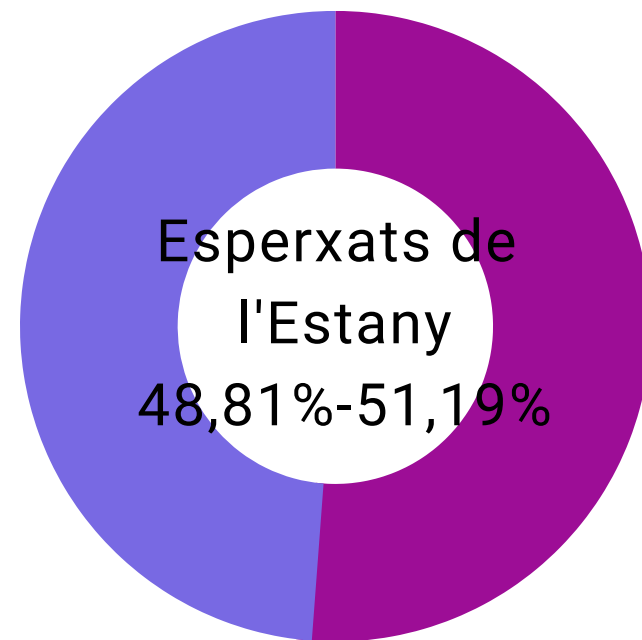
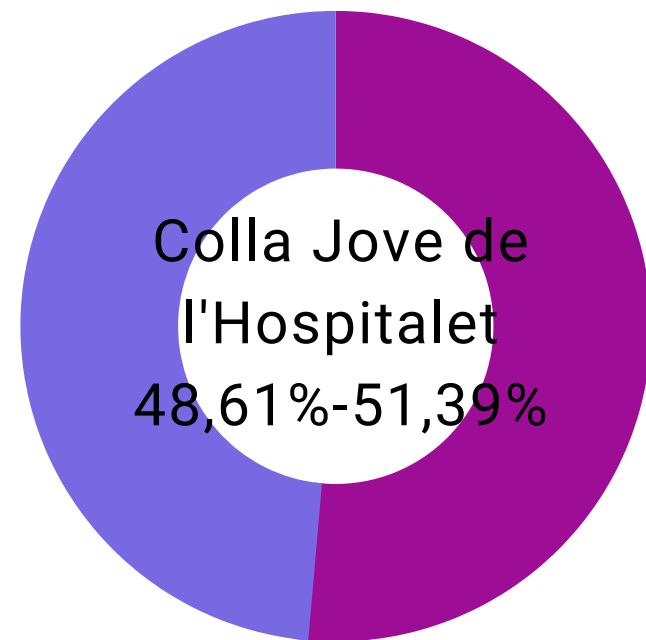
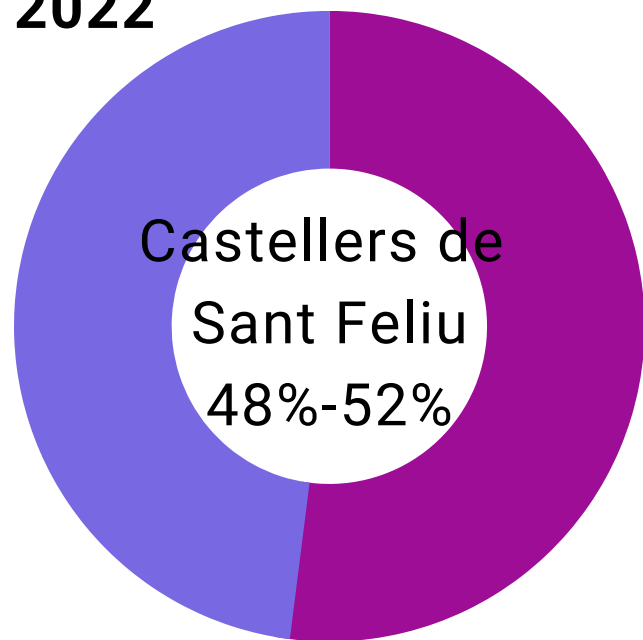
42 % dones
58 % homes

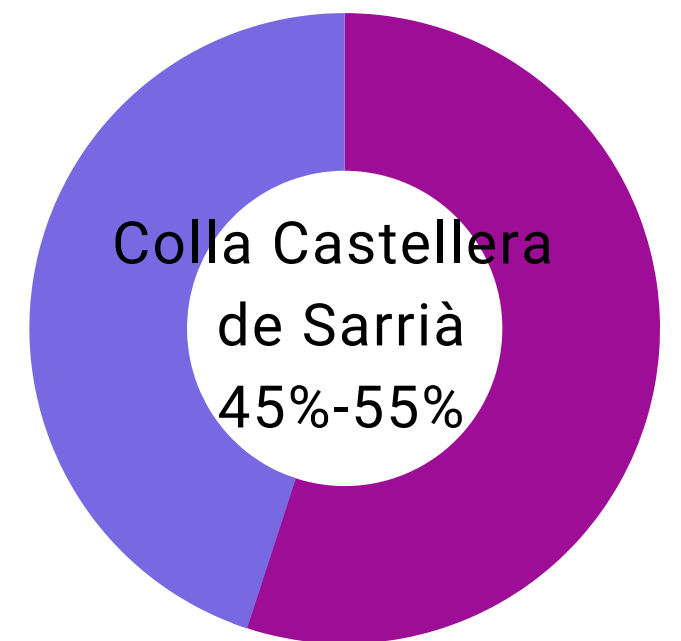
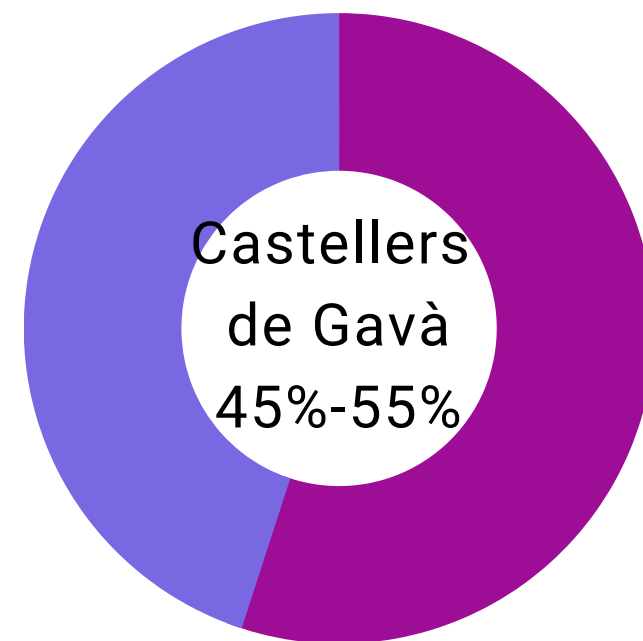
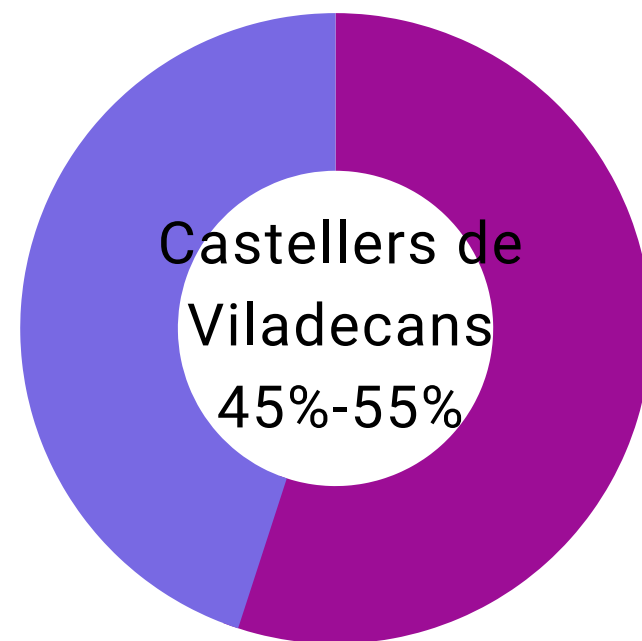
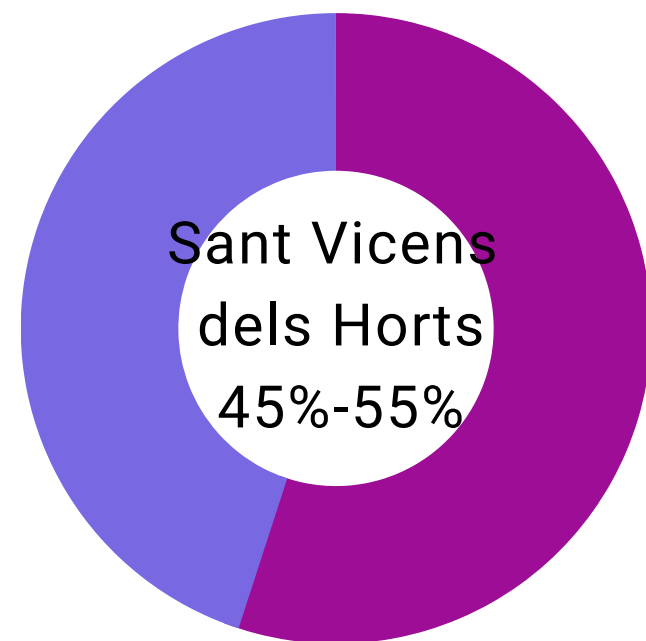
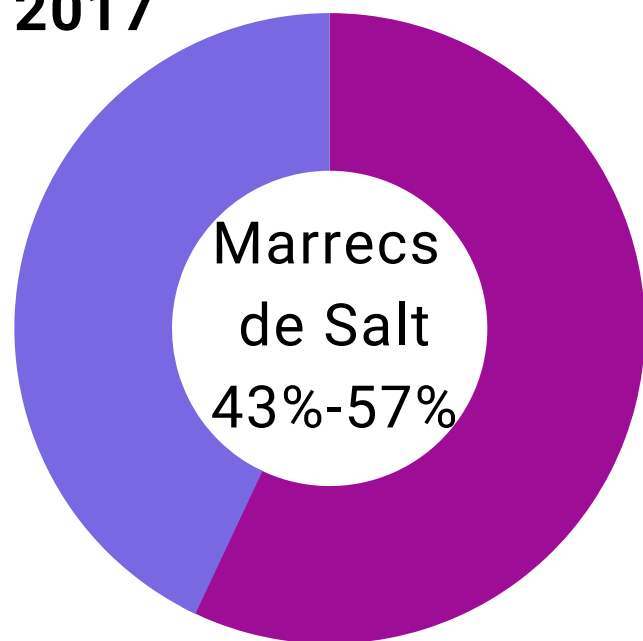
Colles amb més dones

■ Dones
■ Homes

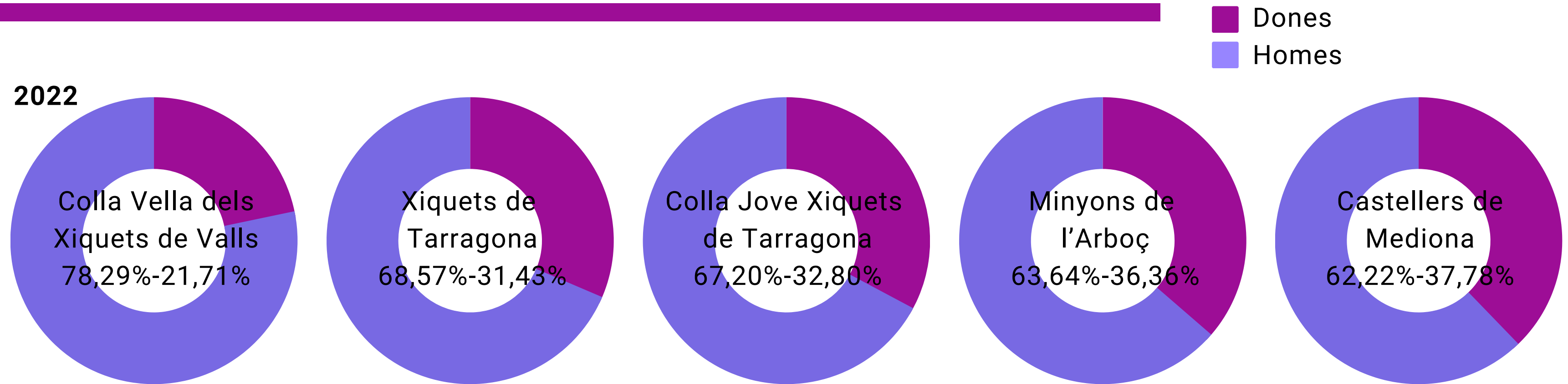
2022

2017

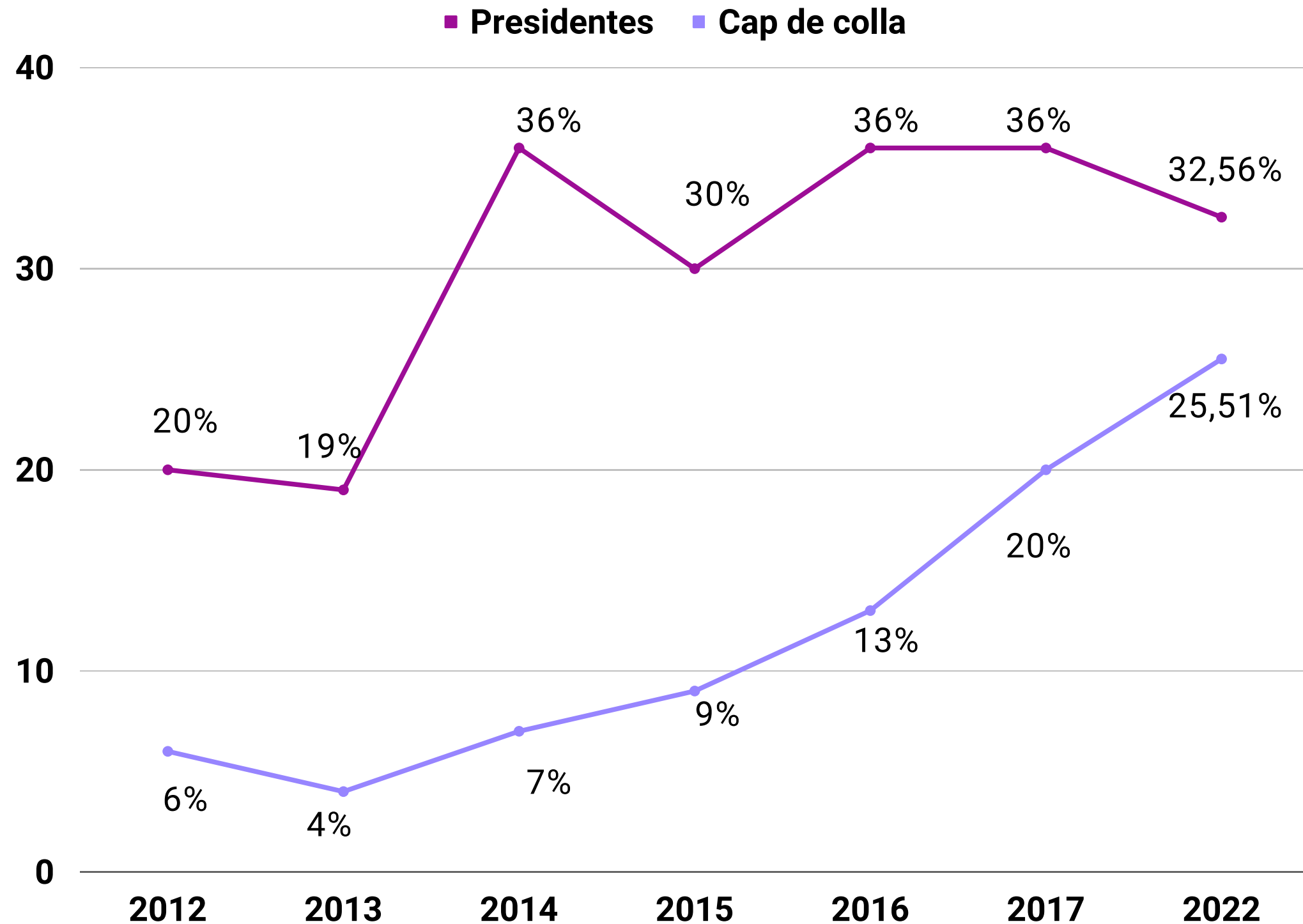
Colles amb menys dones

Les cinc colles amb menys presència de dones entre la seva massa social durant la temporada 2022 coincideixen en ser de l'anomenada ZT.

Si es compara amb les dades disponibles de l'informe de 2017, les dues colles de Valls han augmentat la presència de dones mentre que la Colla Jove Xiquets de Tarragona l'ha vist reduïda en quasi 10 punts (42% al 2017).

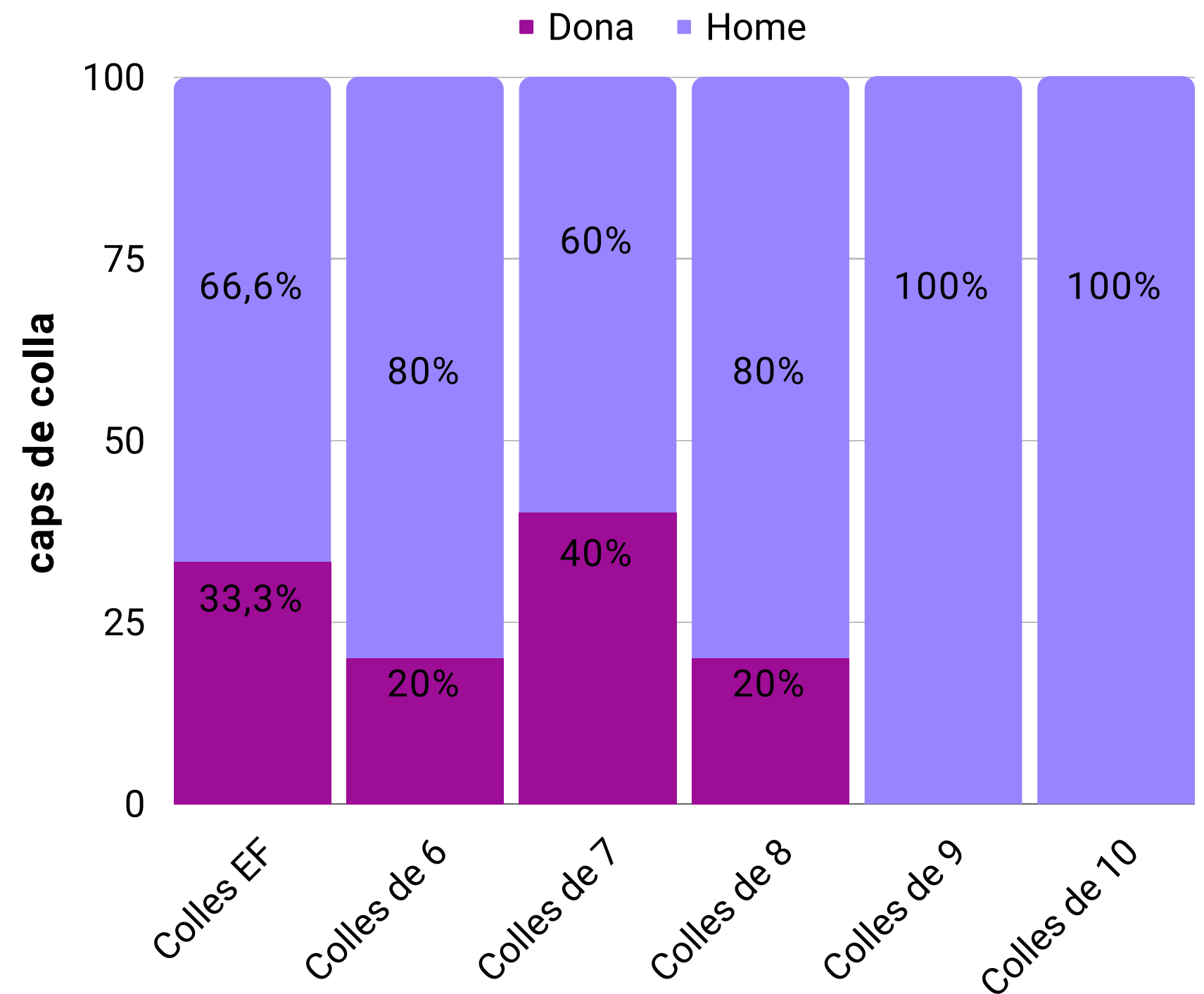
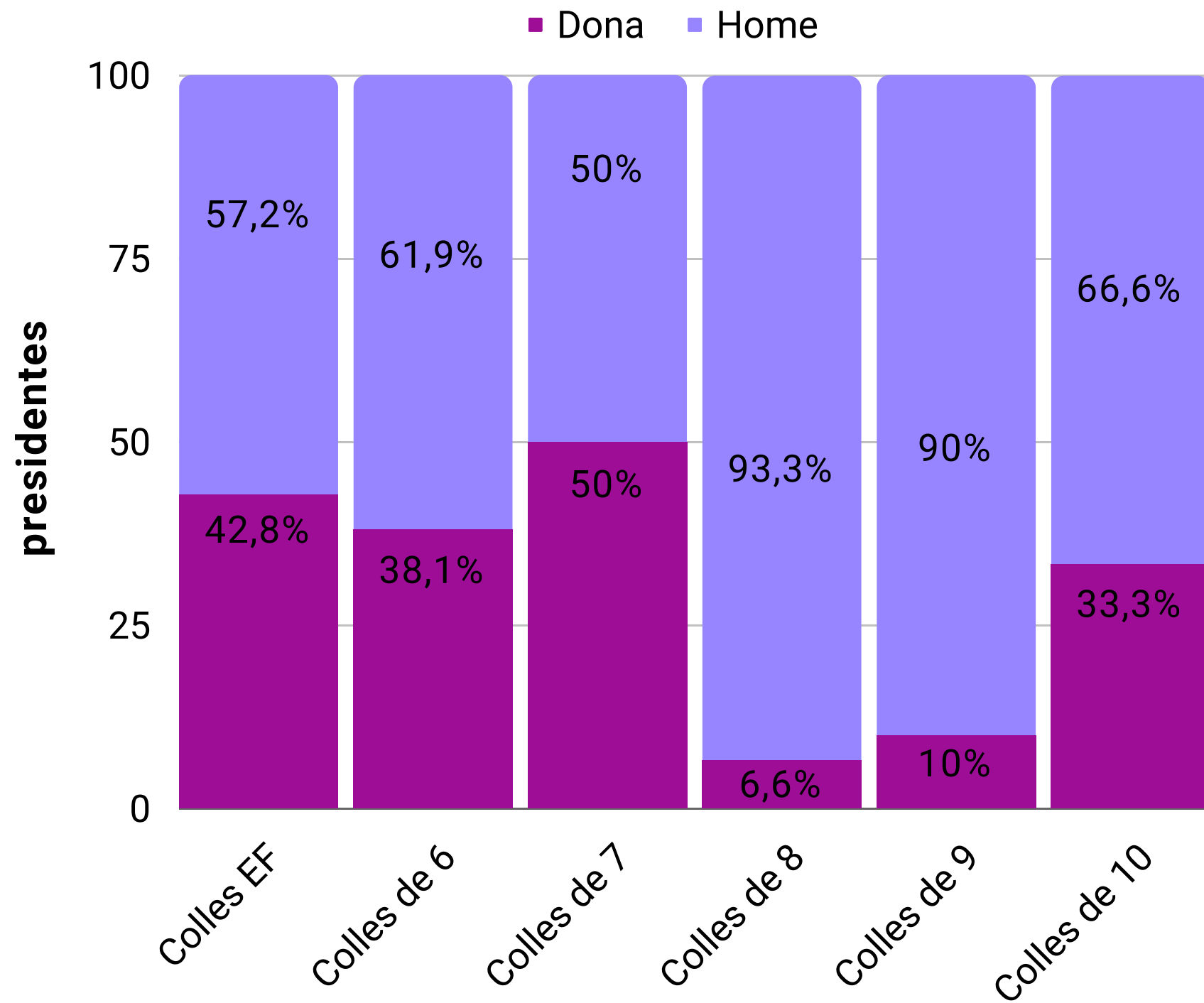
Evolució dones presidentes i caps de colla

L'any 2014 hi ha un augment significatiu del número de presidentes, quasi es dobla respecte la temporada anterior, que no es considera que tingui una relació directa amb cap fet.

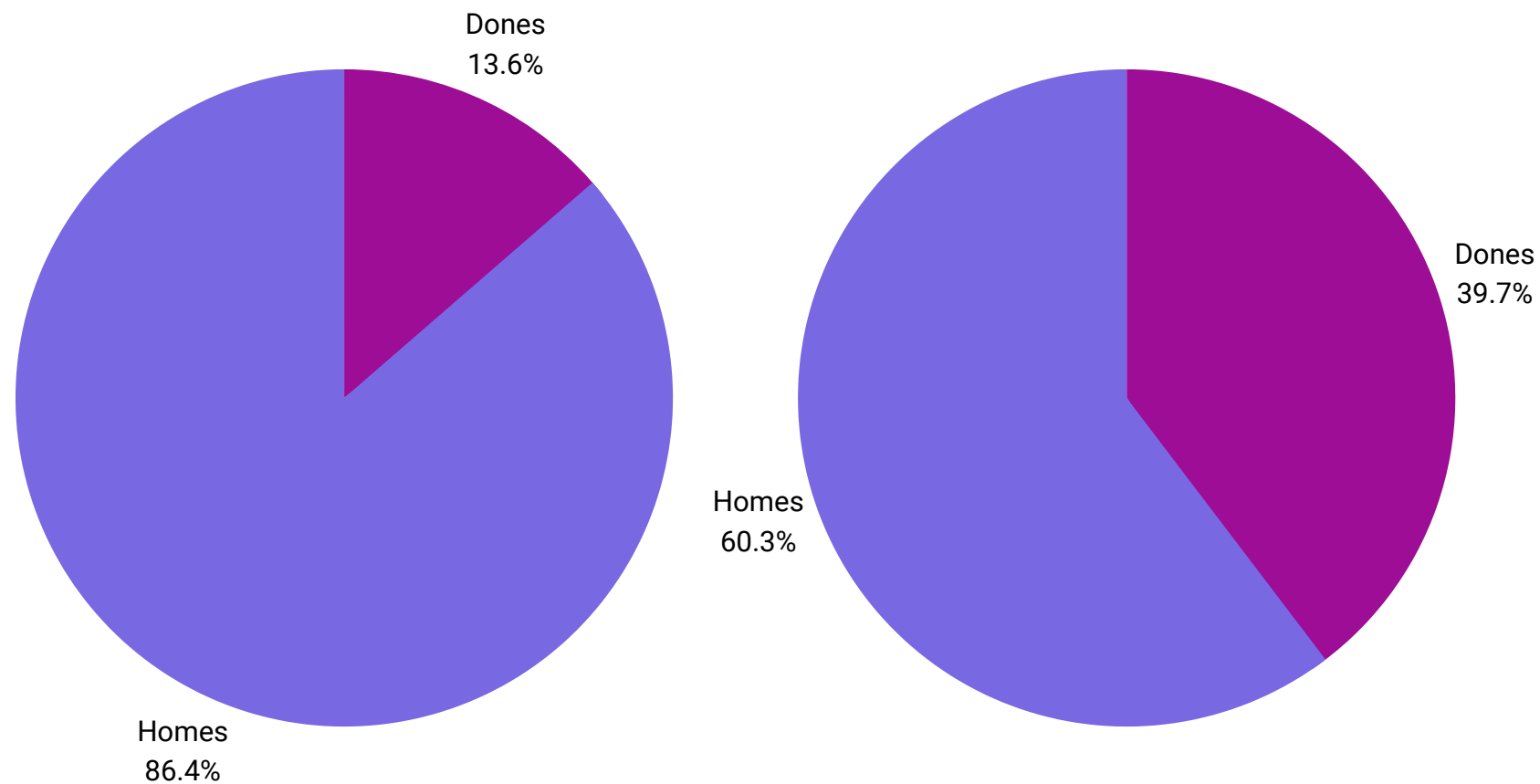
Des del 2013 la presència de dones com a cap de colla no ha parat d'augmentar fins a arribar al 25,51 % actual.

Presidentes i dones cap de colla per nivell de colla

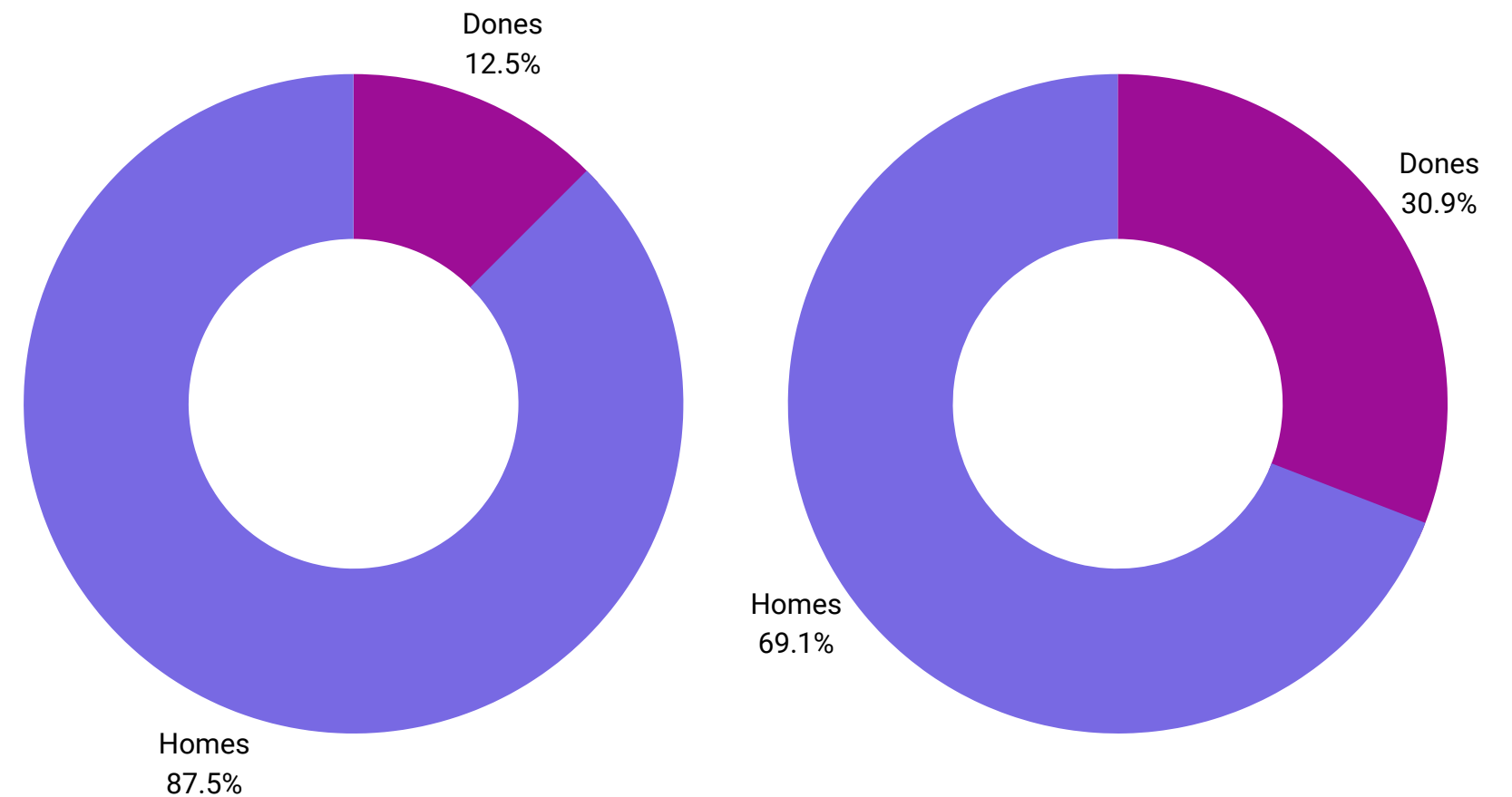

Presidentes i dones cap de colla per ZT o ZNT

Presidentes ZT vs presidentes ZNT

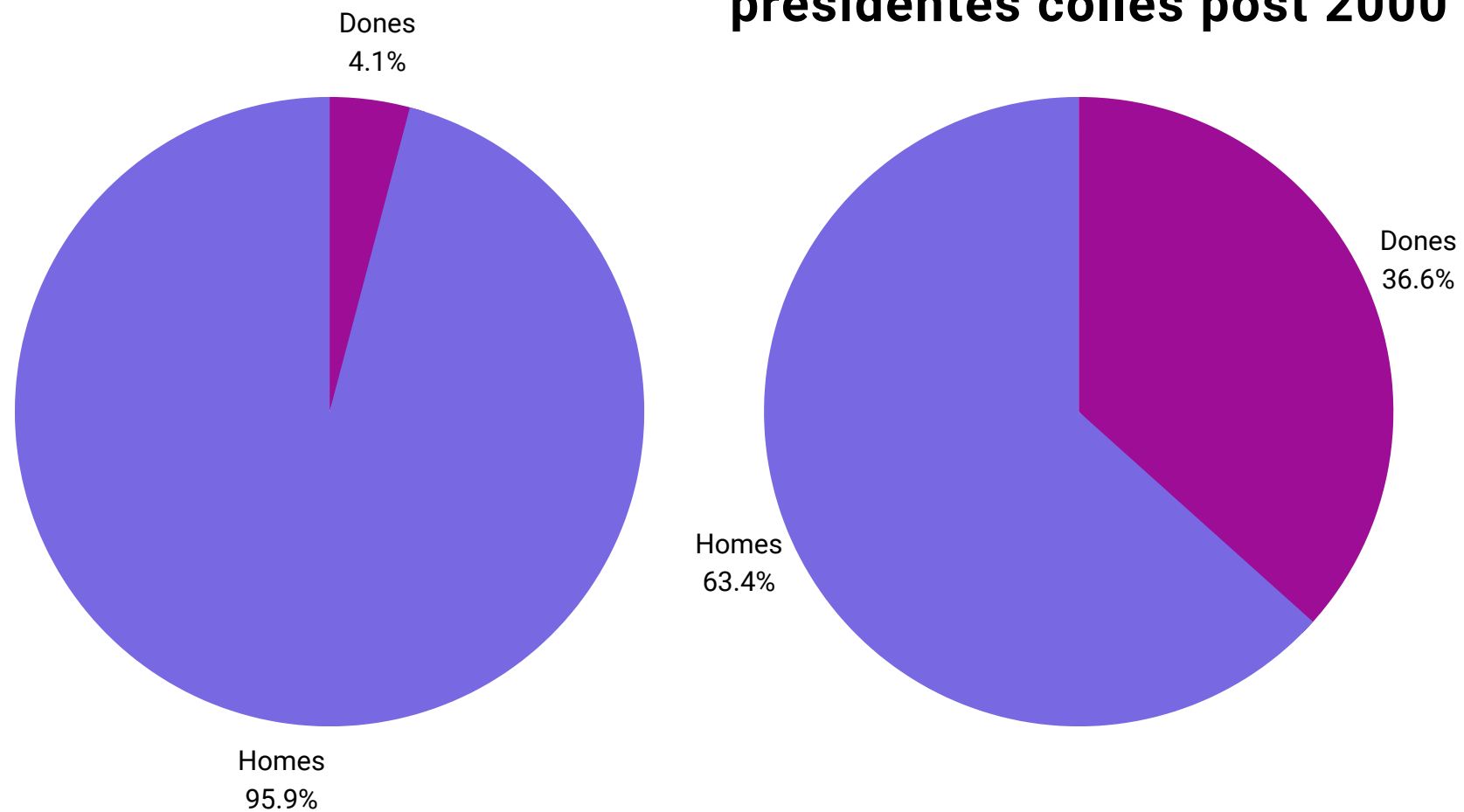
Dones cap de colla ZT vs dones cap de colla ZNT

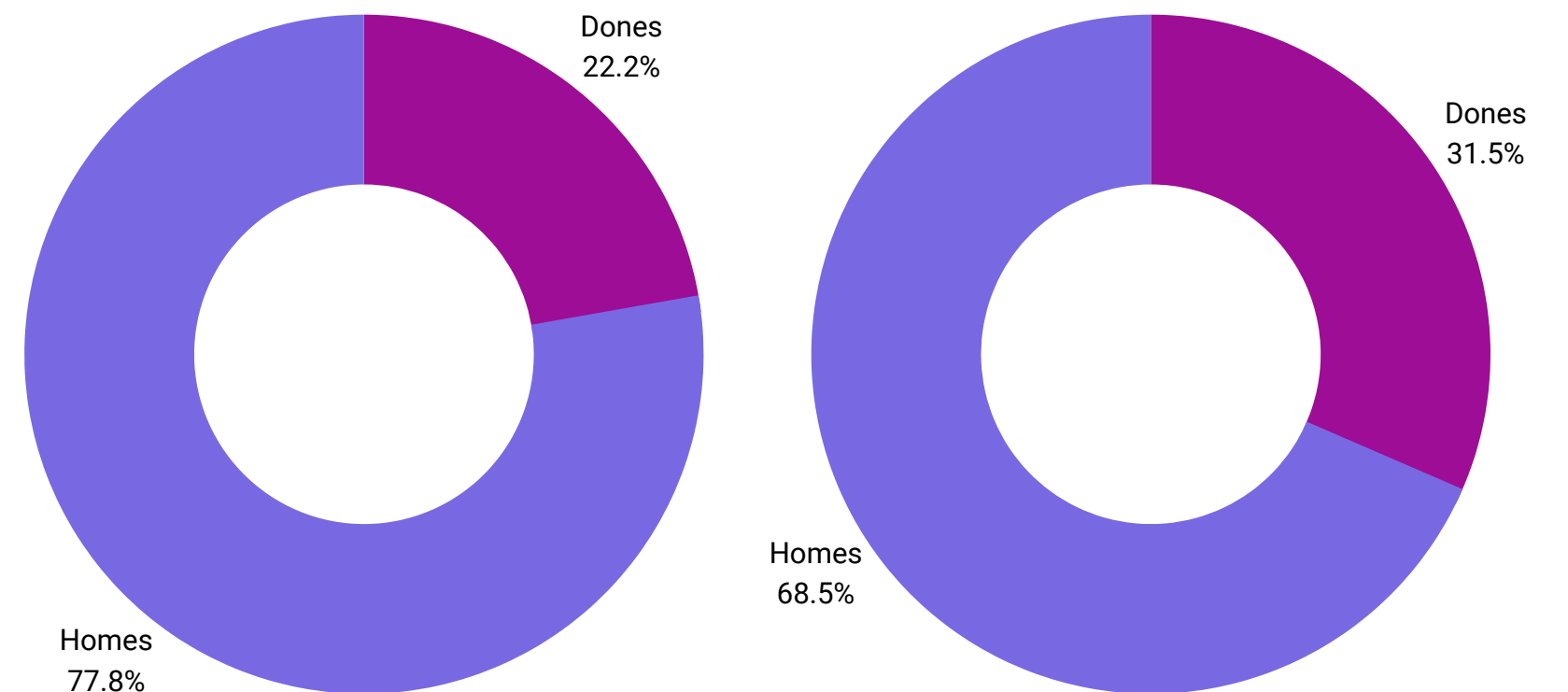
La tradició sembla seguir tenint impacte en la presència de dones als càrrecs de més responsabilitat: la ZNT triplica el percentatge de dones presidentes respecte la ZT, mentre que en el cas de les dones caps de colla, a la ZNT n'hi ha més del doble que a la ZT.

Presidentes i dones cap de colla per antiguitat de colla

Presidentes colles pre 2000 vs presidentes colles post 2000

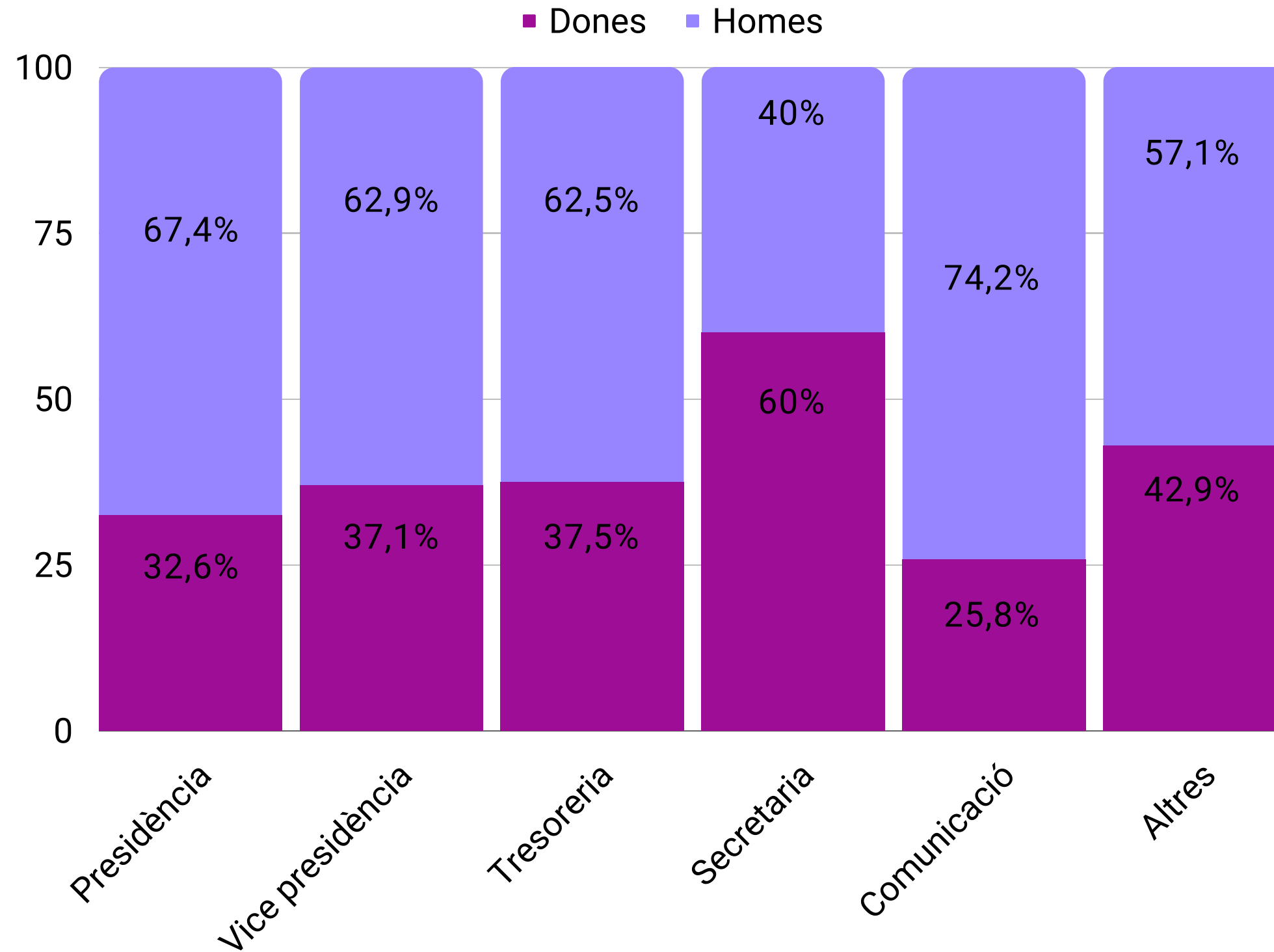

Dones cap de colla colles pre 2000 vs dones cap de colla colles post 2000

A les colles nascudes abans del 2000 la presència de dones presidentes és molt inferior a la de les colles més noves, mentre que al càrrec de cap de colla la distància entre les xifres es redueix, tot i que lluny d'una paritat equivalent a la població global de les colles.

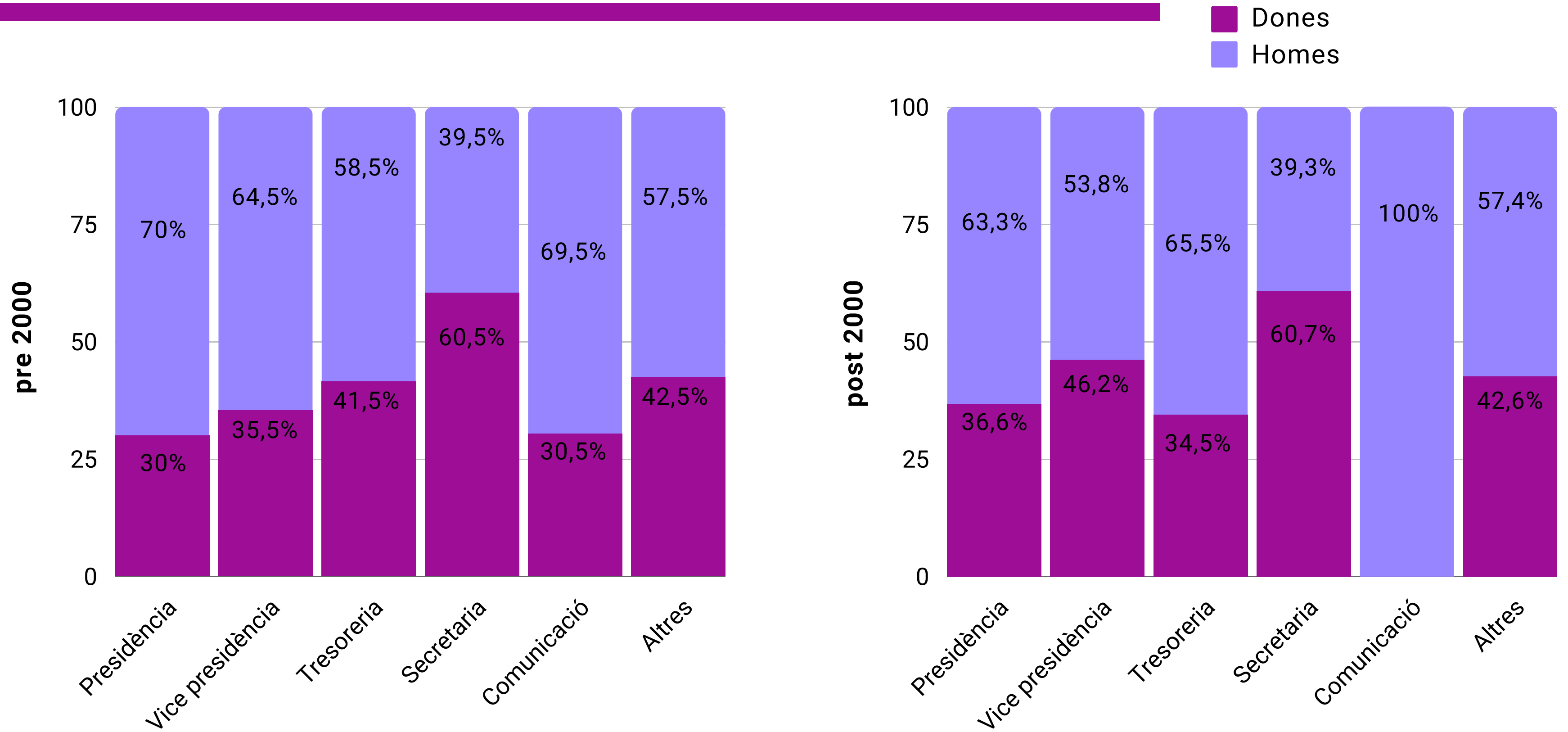
Càrrecs de la junta directiva

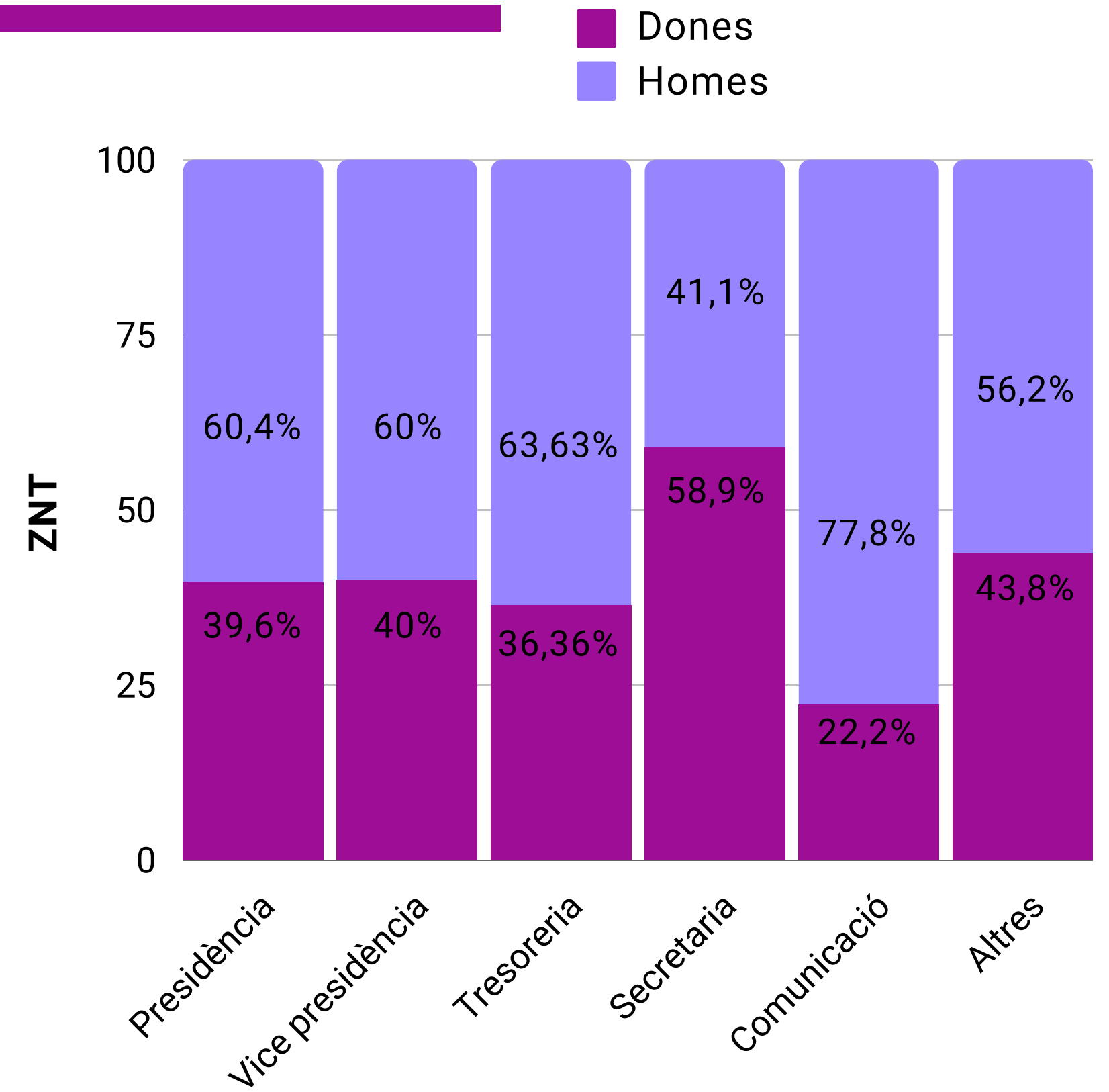
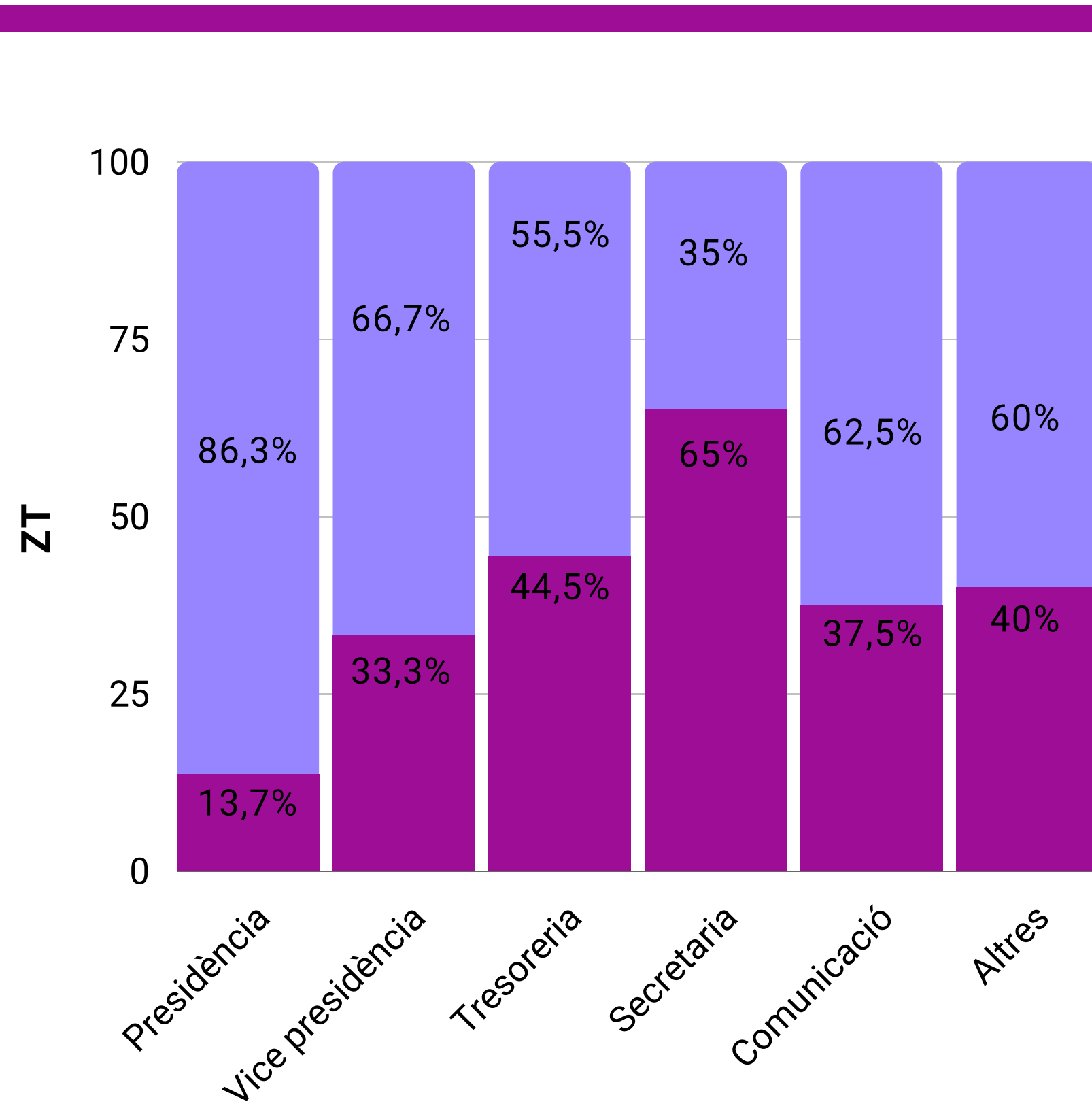
La segregació horitzontal segueix vigent a les juntes directives de les colles, sent a secretaria on la presència de dones és superior.

A comunicació sorprèn el baix nombre de dones que estan al capdavant, només un 25,8% en xifres globals, que arriba al 0 en el cas de les colles nascudes després del 2000. No se li atribueix cap explicació concreta.

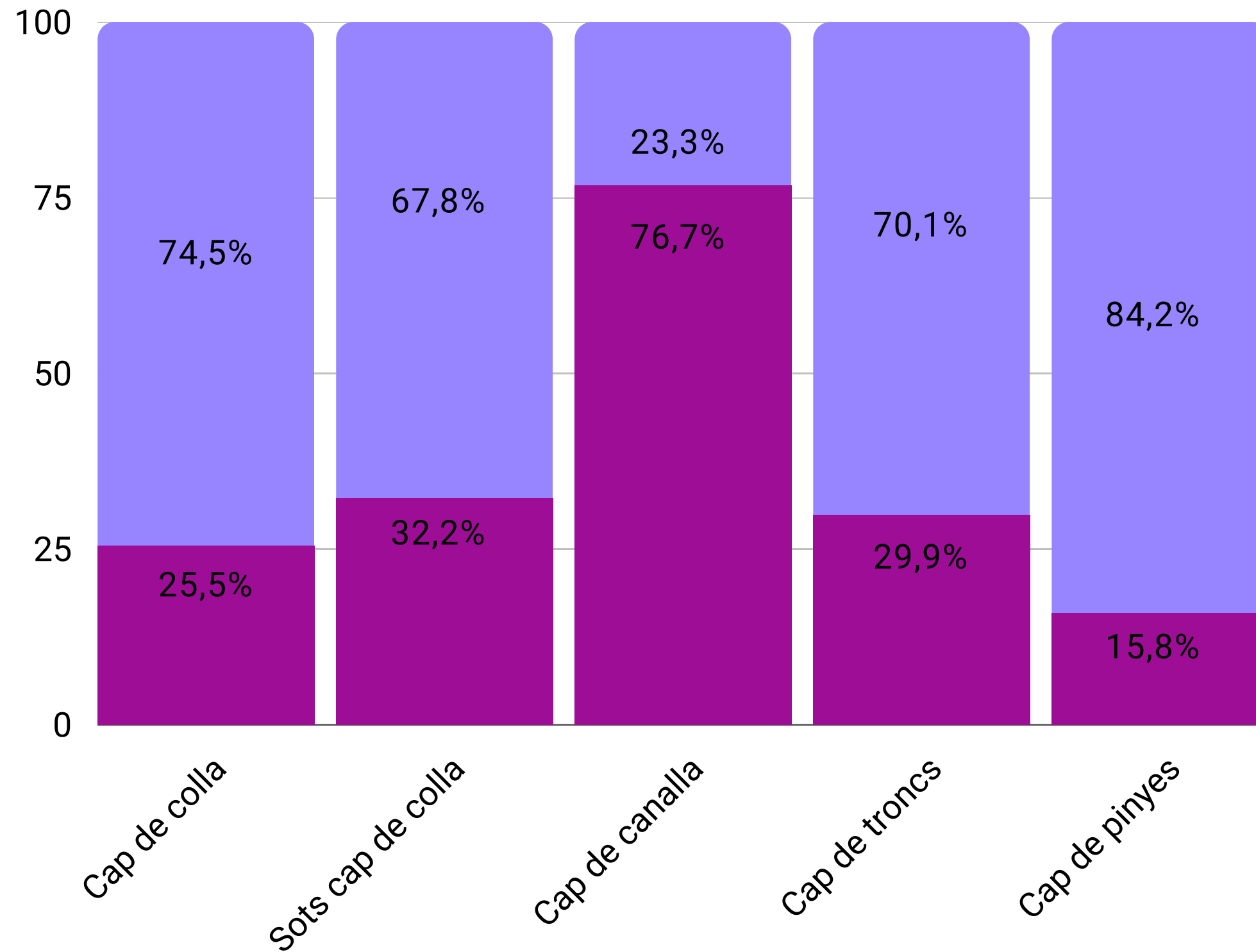
Junta directiva per antiguitat de la colla

Junta directiva per ZT o ZNT

Càrrecs de l'equip tècnic

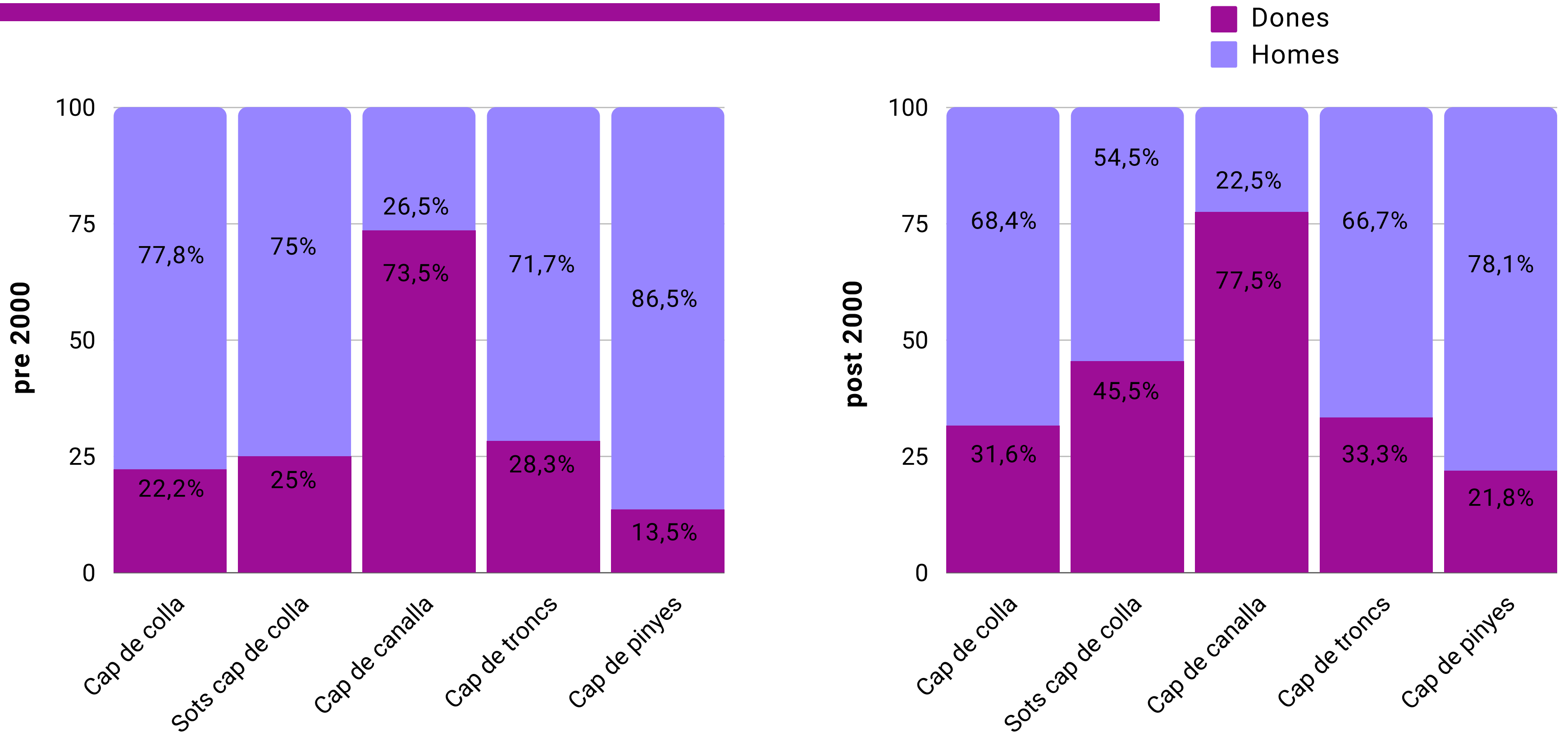

■ Dones
■ Homes

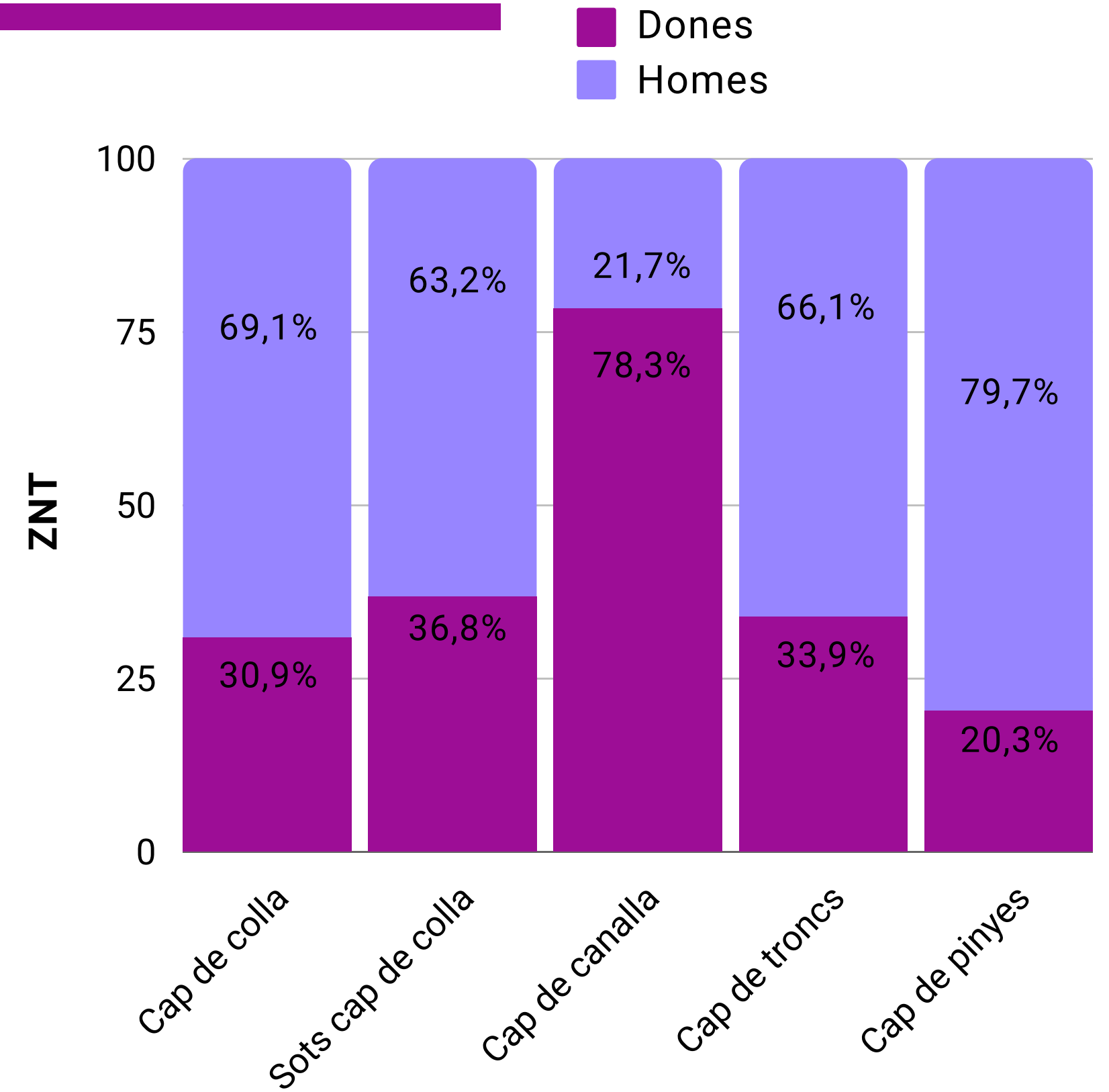
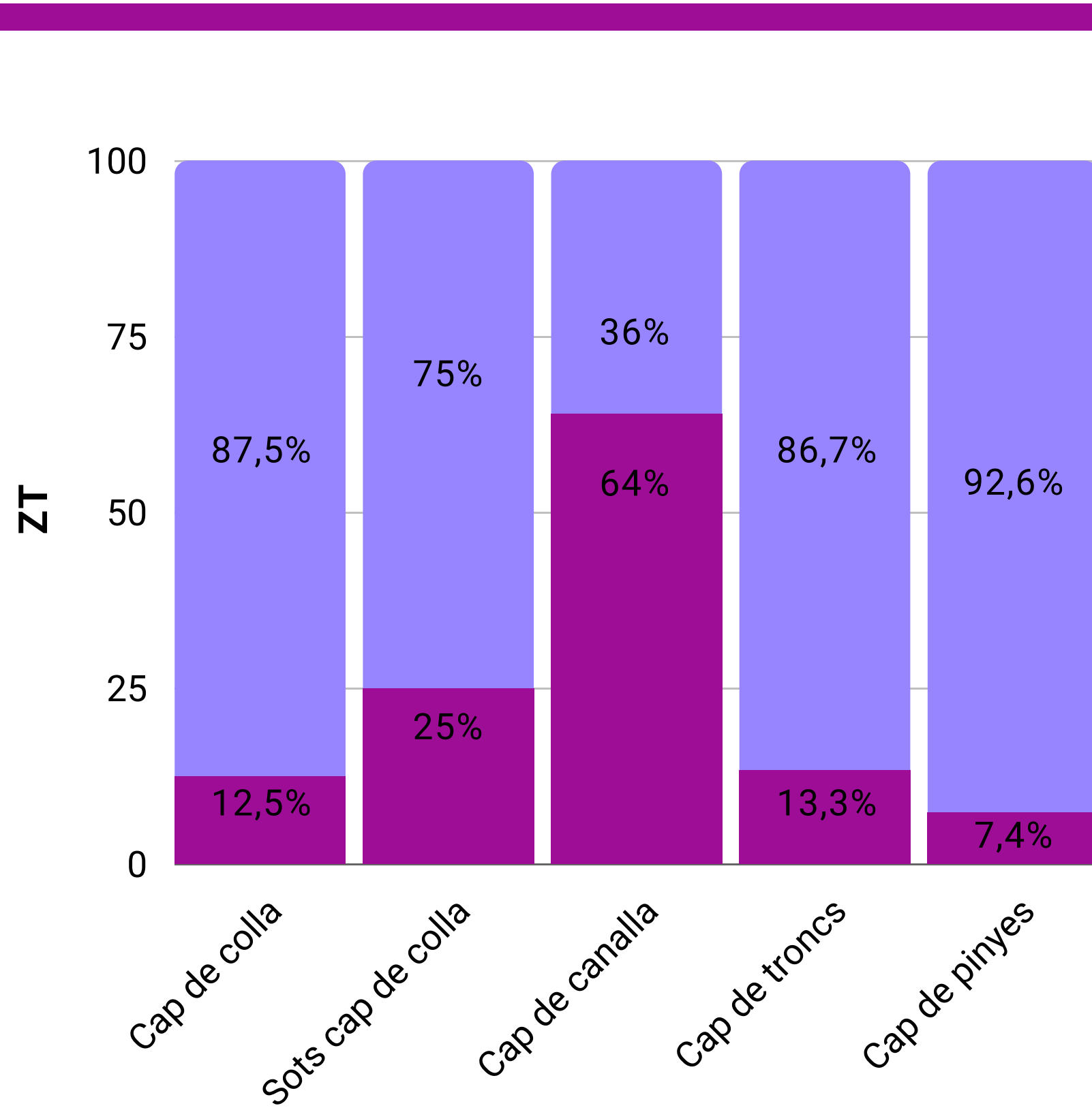
De les 25 noies cap de colla només 11 ho són en solitari. Les altres 13 són co-cap i només una d'elles amb una altra dona al costat.

El càrrec de responsabilitat tècnica amb més presència de dones segueix sent el de cap de canalla.

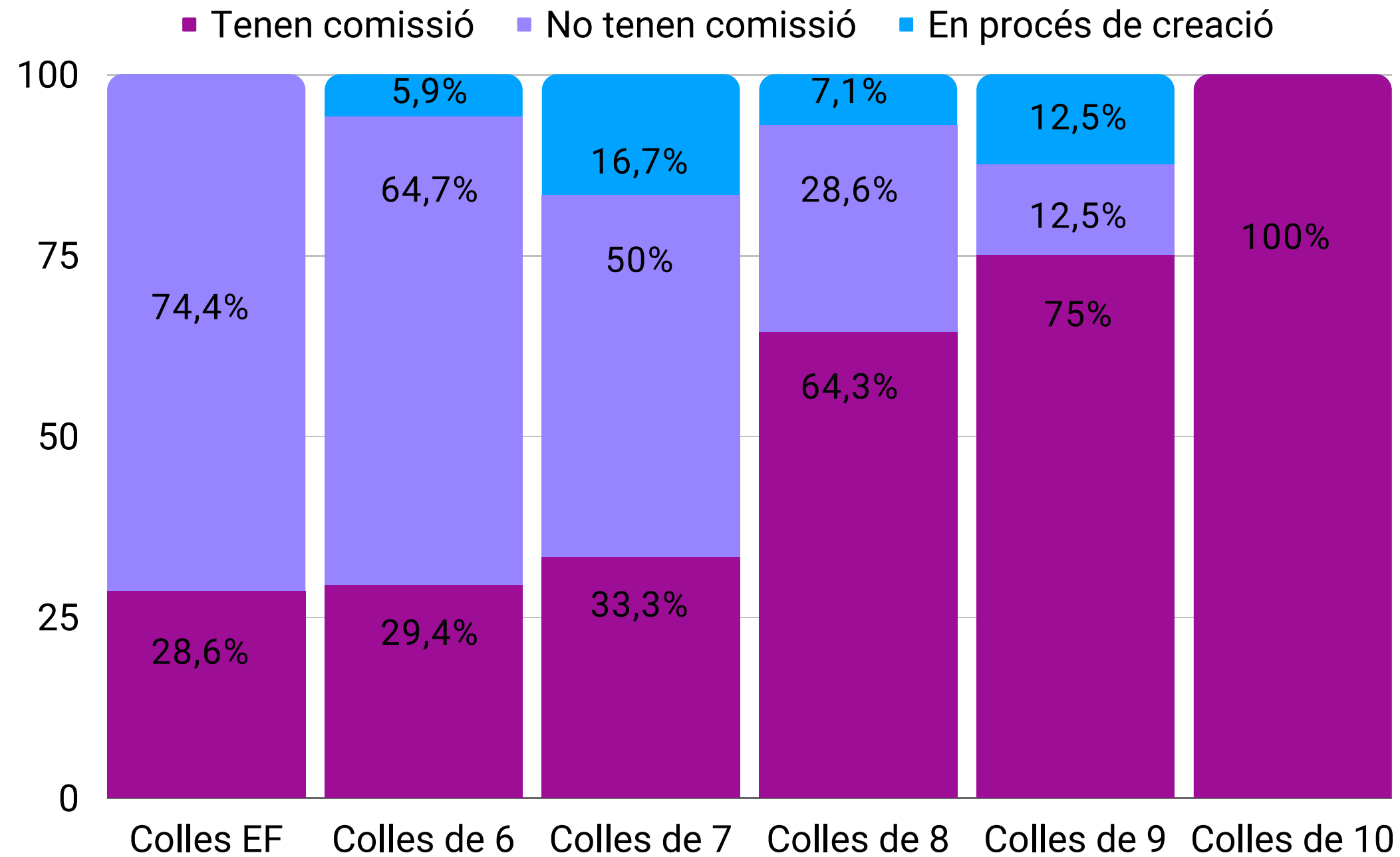
Equip tècnic per antiguitat de la colla

Equip tècnic per ZT i ZNT

Comissions d'igualtat/gènere a les colles

De les 77 colles que han facilitat la informació sobre si tenen o no comissió d'equitat/gènere/feminista/d'igualtat, són encara majoria les que no en tenen (39) i fins i tot en cas que es confirmin les cinc que estan en procés de creació i arribessin a les 38 colles amb comissió, seguirien un punt per sota de les que no en tenen.

Reflexions

- No hi ha hagut una gran entrada de dones al món casteller respecte 2017 (es passa del 40% al 42%).
- Si al món casteller hi ha un 42% de dones, esperar una paritat del 50% als equips directius i tècnics no seria equivalent a la proporció que hi ha de la població global. No obstant això les xifres demostren que estem lluny d'aquesta realitat en els càrrecs de més responsabilitat.
- De les cinc colles que el 2017 tenien més presència de dones entre els seus membres, no n'hi ha cap que encara hi sigui. Les 10 colles (les cinc de 2017 i les cinc de 2022) són de l'anomenada zona no tradicional.
- Les cinc colles que el 2022 tenien menys presència de dones entre els seus membres corresponen a la zona tradicional.
- En valor absolut les dues colles dels Xiquets de Valls tenen més dones que al 2017.
- Valoració positiva de l'augment sostingut de dones presidentes des de 2013.
- A les colles de 8 i de 9 és on menys presidentes hi ha.
- A les colles de 9 i de 10 no hi ha cap dona cap de colla.
- Aquesta falta de noms té un efecte negatiu en la falta de referents, imprescindibles per consolidar el canvi.

Reflexions

- La tradició sembla seguir tenint impacte en la presència de dones als càrrecs de més responsabilitat: la ZNT triplica el percentatge de dones presidentes respecte la ZT, mentre que en el cas de les dones caps de colla, a la ZNT n'hi ha més del doble que a la ZT.
- A les colles nascudes abans del 2000, la presència de dones presidentes és molt inferior a la de les colles més noves (només el 4% vs 22,2%).
- Als equips directius, el càrrec amb més presència de dones és el de secretaria (60%). El que menys, comunicació (25%). No es troba cap explicació perquè en el cas de les colles nascudes després del 2000 no n'hi hagi cap.
- La diferència de dones a la presidència s'accentua si distingim entre ZT (13,7%) i ZNT (que arriba quasi al 40%).
- El càrrec de responsabilitat tècnica amb més presència de dones segueix sent el de cap de canalla. El que menys, cap de pinyes (15,8%).
- Si distingim per territori, a la ZT totes les dades es veuen reduïdes respecte la ZNT, inclòs cap de canalla.
- Pel que fa a les comissions, a més nivell de colla, més comissions creades. En tenen totes les colles de 10 i un 75% de les colles de 9.

Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya

@CastellsCat | www.castellscat.cat